

Nemean 11

Het is algemeen geaccepteerd, dat Pindaros dit gedicht op hoge leeftijd geschreven heeft.

Dit gedicht bestaat uit epitriten. In vers 5 ff. verschijnen chorjamben tussen de epitriten.

De ode was bedoeld gezongen te worden bij de installatie van Aristagoras als prytaan te Tenedos. Er zal zeker een banket geweest zijn. Het lied is in het prytaneion gezongen.

emisi.nl

Α´

παῖ Ῥέας, ἃ τε¹ πρυτανεῖα² λέλογχας³, Ἔστια, Ζηνός⁴
 ὑψίστου κασιγνήτα καὶ ὁμοθρόνου⁵ Ἦρας,
 εὖ⁶ μὲν Ἀρισταγόραν δέξαι τεόν⁷ ἐς θάλαμον⁷,
 εὖ⁸ δ´ ἐταίρους ἀγλαῶ σκάπτω⁹ πέλας¹⁰,

5 οἷ σε γεραίροντες¹¹ ὀρθάν¹² φυλάσσοισιν Τένεδον, πολλὰ¹³
 μὲν λοιβαῖσιν¹⁴ ἀγαζόμενοι¹⁵ πρώταν¹⁶ θεῶν,
 πολλὰ δὲ κνίσια¹⁷: λύρα δέ σφι¹⁸ βρέμεται¹⁹ καὶ ἀοιδά:
 καὶ ξενίου Διὸς ἀσκεῖται²⁰ Θέμις²¹ ἀέναιος²²

[10] ἐν²³ τραπέζαις. ἀλλὰ σὺν δόξᾳ²⁴ τέλος²⁵

¹ ἃ τε: *causaal door* τε: omdat jij

² πρυτανεῖα τά het prytaneion, *het gemeentehuis; het prytaneion bevatte de haard van de gemeenschap.*

³ λαγχάνω door het lot krijgen; *perf.* het beheer hebben van

⁴ Ζῆν = Ζεὺς

⁵ *Soms werden goden wel afgebeeld op dezelfde zetel (Hades en Persephone), maar hier wordt toch meer verwezen naar gelijkheid of gelijk aandeel in regeren.*

⁶ τεός jouw

⁷ θάλαμος slaapkamer, vertrek; *hier: (het hele) gebouw*

⁸ *De herhaling is eigen aan de hymnische stijl.*

⁹ σκάπτων = σκήπτρον *scepter, dit impliceert dat er een beeld van Hestia staat. We weten, dat in het prytaneion in Athene ook een beeld van hestia stond,. Dat is dus niet onmogelijk.*

¹⁰ *dat.* + πέλας dichtbij

¹¹ γεραίρω eren

¹² *proleptisch*: zodat ..

¹³ = πολλάκις

¹⁴ λοιβή plengoffer

¹⁵ ἀγάζομαι vereren

¹⁶ πρώτος *praedicatief*: als eerste van, voor

¹⁷ κνίσια offergeur

¹⁸ *kan in het eerste deel als dat. auctoris opgevat worden, maar kan in deel twee niet veel meer dan een dat, ethicus zijn.*

¹⁹ βρέμω doen klinken

²⁰ ἀσκέω beoefenen

²¹ Θέμις ἡ Themis, *de vrouw van Zeus, hier: wet, recht*

²² ἀέναιος onuitputtelijk

²³ ἐν + *dat.* aan

Voor Aristagoras van Tenedos, de Prytaan.

- I. Kind van Rea, jij die het prutaneion beheert, Hestia, zus van de zeer hoge Zeus en van Hera op gelijke troon gezeten, ontvang Aristagoras goed in uw verblijf en goed zijn vrienden dichtbij uw stralende scepter:
5. zij bewaken, u vererend, Tenedos en houden het zo stabiel, terwijl ze u vaak met plengoffers meer dan de andere goden vereren en vaak met offergeur: hun lier en lied klinkt: en de Wet van Zeus van de Gastvrijheid wordt uitgeoefend
- [10] aan eindeloze tafels. Maar dat hij met roem zijn ambt

²⁴ δόξα

roem

²⁵ τέλος

taak, ambt

10 δωδεκάμηνον περᾶσαι²⁶ σὺν ἀτρώτῳ²⁷ κραδία,
 ἄνδρα δ' ἐγὼ μακαρίζω²⁸ μὲν πατέρ' Ἀγησίλαν,
 καὶ τὸ θαητὸν²⁹ δέμας ἀτρεμίαν³⁰ τε ξύγγονον³¹.
 εἰ δέ τις ὄλβον³² ἔχων μορφᾶ³³ παραμεύσεται³⁴ ἄλλων,
 ἔν τ' ἀέθλοισιν ἀριστεύων³⁵ ἐπέδειξεν βίαν³⁶,
 15[20] θνατὰ μεμνάσθω περιστέλλων³⁷ μέλη³⁸,
 καὶ τελευτὰν³⁹ ἀπάντων γὰν ἐπιεσσόμενος⁴⁰:

Β'

ἐν⁴¹ λόγοις δ' ἀστῶν⁴² ἀγαθοῖσι νιν αἰνεῖσθαι χρεῶν,
 καὶ μελιγδούποισι⁴³ δαιδαθέντα⁴⁴ μελιζέμεν ἀοιδαῖς.
 ἐκ δὲ⁴⁵ περικτιόνων⁴⁶ ἐκκαίδεκ' Ἀρισταγόραν
 20 ἀγλαὶ νῖκαι πάτραν τ' εὐώνυμον⁴⁷
 ἐστεφάνωσαν⁴⁸ πάλᾳ⁴⁹ καὶ μεγαυχεῖ⁵⁰ παγκρατίῳ⁵¹.

²⁶ περᾶω	tot een einde brengen; <i>inf. van gebed.</i>
²⁷ ἄτρωτος	ongewond
²⁸ μακαρίζω + 2 <i>acc.</i>	iemand gelukkig prijzen om
²⁹ θαήτος	bewonderenswaardig; <i>het betreft hier de fysieke schoonheid</i>
³⁰ ἀτρεμία	rust, kalmte
³¹ σύγγονος	aangeboren
³² ὄλβος	rijkdom
³³ μορφή	schoonheid
³⁴ = παραμείβομαι	passeren; <i>coni. generalis</i>
³⁵ ἀριστεύω	de beste zijn
³⁶ βία	geweld
³⁷ περιστέλλω	in kleren hullen
³⁸ μέλος τό	ledemaat
³⁹ <i>praedicatief</i>	
⁴⁰ ἐπιέννυμαι	zich kleden; <i>vgl. Hom.III.57</i>
⁴¹ ἐν + <i>dat.</i>	door middel van
⁴² ἀστός	burger
⁴³ μελίγδουπος	zoetklinkend
⁴⁴ δαιδάλλω	kunstig bewerken; <i>sc. μέλη</i>
⁴⁵ <i>explicatief</i>	
⁴⁶ περικτιόνες οἱ	buren; <i>hier brachylogie</i> : spelen georganiseerd door naburigen
⁴⁷ εὐώνυμος	eervol; <i>hier proleptisch</i>
⁴⁸ στεφανώω	bekransen

10 van twaalf maanden volbrengt met ongewond hart,
maar ik prijs hem gelukkig om zijn vader Hagèsilaos, en
zijn bewonderenswaardige gedaante en aangeboren rust.
Als iemand met rijkdom in schoonheid anderen passeert, en
door de eerste plaats op spelen zijn kracht toont,
15[20]moet hij zich toch herinneren, dat hij zijn sterfelijke
leden in kleren hult en als allerlaatste de aarde aantrekt.

II. Hij moet met goede woorden van burgers geprezen worden,
en met melodieën met honingklinkende liederen bezongen.
Want zestien prachtige zeges behaald op naburige spelen
20 hebben Aristagoras en zijn vaderland eervol bekranst, bij
het worstelen en het beroemde pankration.

⁴⁹ πάλη

het worstelen

⁵⁰ μεγαυχής

beroemd

⁵¹ παγκράτιον

het pankration (*boksen en worstelen*)

ἐλπίδες δ' ὀκνηρότεραι⁵² γονέων παιδὸς βίαν
 ἔσχον⁵³ ἐν Πυθῶνι⁵⁴ πειράσθαι⁵⁵ καὶ Ὀλυμπία ἄθλων.
 [30] ναὶ μὰ⁵⁶ γὰρ Ὀρκον⁵⁷, ἐμὰν δόξαν⁵⁸ παρὰ Κασταλία⁵⁹
 25 καὶ παρ' εὐδένδρω⁶⁰ μολῶν ὄχθω⁶¹ Κρόνου
 κάλλιον ἂν δηριώντων⁶² ἐνόστησ' ἀντιπάλων⁶³,
 πενταετηρίδ'⁶⁴ ἐορτὰν Ἡρακλέος⁶⁵ τέθμιον⁶⁶
 κωμάσαις⁶⁷ ἀνδησάμενός⁶⁸ τε κόμαν ἐν πορφυρέοις⁶⁹
 ἔρνεσι⁷⁰. ἀλλὰ βροτῶν τὸν μὲν κενεόφρονες⁷¹ αὔχαι⁷²
 30 ἐξ ἀγαθῶν⁷³ ἔβαλον: τὸν δ' αὖ καταμεμφθέντ'⁷⁴ ἄγαν
 [41] ἰσχύν⁷⁵ οἰκείων παρέσφαλεν⁷⁶ καλῶν
 χειρὸς⁷⁷ ἔλκων ὀπίσσω θυμὸς ἄτολμος⁷⁸ ἔών.

Γ'

⁵² ὀκνηρός	aarzelend
⁵³ ἔχω (μη) + inf.	ervan weerhouden te
⁵⁴ Πυθῶν ἢ	Puthoon, <i>het orakel van Apollo bij de aardspleet in de Parnassos</i>
⁵⁵ πειράομαι + gen.	op de proef stellen
⁵⁶ μὰ + acc.	bij
⁵⁷ Ὀρκος	Eed (<i>hier de goddelijke macht</i>)
⁵⁸ ἐμὰν δόξαν	<i>als appositie bij de zin: volgens mijn mening</i>
⁵⁹ Κασταλία	de Kastalia, de heilige bron in Delphi
⁶⁰ εὐδενδρος	met mooie bomen
⁶¹ ὄχθος	heuvel
⁶² δηριάω	strijden
⁶³ ἀντίπαλος	tegenstander, kampioen
⁶⁴ πενταετηρίς	vijfjarig
⁶⁵ <i>De Olympische spelen waren door Herakles ingesteld.</i>	
⁶⁶ τέθμιος	plechtig
⁶⁷ κωμάζω	luidruchtig feestvieren
⁶⁸ ἀναδέομαι	zich opbinden
⁶⁹ πορφύρεος	purperen, glanzend
⁷⁰ ἔρνος τό	loot, tak
⁷¹ κενεόφρων	dwaas, leeg van geest
⁷² αὔχη	trots, gepoeh
⁷³ <i>n.pl.</i>	
⁷⁴ καταμέμφομαι	aanmerkingen maken op
⁷⁵ ἰσχύς	kracht
⁷⁶ παρασφάλω + gen.	doen missen, doen afwijken van; <i>aor. gnomicus</i>
⁷⁷ <i>gen. part.</i>	
⁷⁸ ἄτολμος	zonder moed

Te aarzelende verwachtingen van ouders weerhielden de
kracht van de jongen deelname aan wedstrijden in Puthoo
[30] en in Olympia. Want ja, op mijn woord, volgens mij zou hij
25 bij de Kastalia en bij de heuvel van Kronos met schone
bomen beter dan tegenstanders in de wedstrijd zijn
teruggekeerd na luidruchtig het vijfjarig, plechtig feest van
Herakles gevierd en het haar in glanzende takken
opgebonden te hebben. Maar de een van de mensen wordt
30 door leeg gepoch buiten de sterren gezet; maar de ander
[40] met al te veel kritiek op de kracht mist het eigen goede door
zijn onmoedig hart bij de hand teruggetrokken.

συμβαλεῖν⁷⁹ μάν⁸⁰ εὐμαρῆς⁸¹ ἦν τό τε Πεισάνδρου⁸² πάλαι
 αἶμ' ἀπὸ Σπάρτας: Ἀμύκλαθεν⁸³ γὰρ ἔβα σὺν Ὁρέστᾳ,
 35 Αἰολέων⁸⁴ στρατιὰν χαλκεντέα δεῦρ' ἀνάγων⁸⁵:
 καὶ παρ' Ἰσμηνοῦ⁸⁶ ῥοᾶν κεκραμένον⁸⁷
 ἐκ Μελανίπποιο⁸⁸ μάτρως⁸⁹. ἀρχαῖαι δ' ἀρεταὶ
 ἀμφέροντ'⁹⁰ ἀλλασσόμεναι⁹¹ γενεαῖς ἀνδρῶν σθένος:
 [50] ἐν σχερῶ⁹² δ' οὐτ' ὦν μέλαιναι καρπὸν⁹³ ἔδωκαν ἄρουραι,
 40 δένδρεά τ' οὐκ ἐθέλει πάσαις ἐτέων περόδοις⁹⁴
 ἄνθος εὐῶδες⁹⁵ φέρειν πλοῦτω⁹⁶ ἴσον⁹⁷,
 ἀλλ' ἐνάμειβοντι⁹⁸. καὶ θνατὸν⁹⁹ οὕτως ἔθνος ἄγει¹⁰⁰
 μοῖρα¹⁰¹. τὸ δ' ἐκ Διὸς ἀνθρώποις σαφές οὐχ ἔπεται
 τέκμαρ¹⁰²: ἀλλ' ἔμπαν¹⁰³ μεγαλανορίαις¹⁰⁴ ἐμβαίνομεν,

⁷⁹ συμβάλλω	vermoeden, opmaken
⁸⁰ =μήν	
⁸¹ εὐμαρῆς	gemakkelijk
⁸² Πεισανδρος	
⁸³ Ἀμύκλαι	<i>Amuklai, oude hoofdstad van Lakoonia, waar Agamemnon volgens Pindaros vermoord is.</i>
⁸⁴ Αἰολεῖς	<i>Aiolieers; Tenedos was ook Aiolisch</i>
⁸⁵ ἀνάγω	<i>ove zee aanvoeren</i>
⁸⁶ Ἰσμηνός	<i>is de naam van een rivier die in het Oude</i>
	<i>Griekenland in Boeotië vloeide. De Ismenos ontsprong in het Kithairongebied, stroomde door Thebe en mondde uit in het Hulikameer. Ismenos ook de naam van de bijhorende riviergod. De rivier waaraan hij zijn naam gaf, heette oorspronkelijk Ladon.</i>
⁸⁷ κεράννουμι	<i>sc. αἶμα</i>
⁸⁸ Μελανίππος	<i>Melanippos was één van de helden die tegen de 7 tegen Thebe vocht.</i>
⁸⁹ μάτρως ὁ	<i>grootvader</i>
⁹⁰ ἀναφέρω	<i>voortbrengen</i>
⁹¹ ἀλλάσσομαι	<i>afwisselen</i>
⁹² ἐν σχερῶ	<i>zonder onderbreking</i>
⁹³ καρπός	<i>vrucht</i>
⁹⁴ πέροδος = περίοδος	<i>omloop</i>
⁹⁵ εὐώδης	<i>welriekend</i>
⁹⁶ πλοῦτος ὁ	<i>rijkdom, overvloed</i>
⁹⁷ ἴσον	<i>evenzeer</i>
⁹⁸ = ἐνάμειβουσι; ἐνάμειβω	<i>afwisselen; subj. δένδρεά; cf voor afwisseling s. en pl. van de pv's bij onzijdig subject Home B 135</i>
⁹⁹ θνάτος	<i>sterfelijk</i>
¹⁰⁰ ἄγω	<i>besturen</i>
¹⁰¹ μοῖρα ἡ	<i>de beschikking</i>
¹⁰² τέκμαρ τό	<i>teken</i>

Het was echt niet moeilijk het vroeger bloed van Peisandros uit Sparta te vermoeden: want hij kwam met Orestes, terwijl
35 hij een leger met bronzen wapens van Aioliërs hierheen over zee bracht: ook is het vanuit de stromen van de Ismenos gemengd vanuit zijn grootvader Melanippos. Oude deugden komen omhoog van generatie op generatie van
[50] mannen de kracht doorgevend. Noch dan geven zwarte
40 akkers continu vrucht en niet willen bomen in alle jaargetijden geurige bloem zonder onderscheid in overvloed dragen, maar bij afwisseling. En zo wordt het sterfelijk volk geleid door het lot. Het teken van Zeus volgt mensen niet duidelijk: maar evenzeer laten we ons in met ambities,

¹⁰³ ξμπαν

¹⁰⁴ μεγαλανορια ή

evenzeer, in elk geval, toch
ambities, vol zelfvertrouwen

45 ἔργα τε πολλὰ μενοιῶντες¹⁰⁵: δέδετα¹⁰⁶ γὰρ ἀναιδεῖ¹⁰⁷
[60] ἐλπίδι γυῖα¹⁰⁸: προμαθείας¹⁰⁹ δ' ἀπόκεινται¹¹⁰ ῥοαί.
κερδέων¹¹¹ δὲ χρῆ μέτρον θηρευέμεν¹¹²:
ἀπροσίκτων¹¹³ δ' ἐρώτων¹¹⁴ ὀξύτεραι μανίαί.

¹⁰⁵ μενοιῶ

overwegen, voornemens zijn

¹⁰⁶ δέω

binden

¹⁰⁷ ἀναιδής

schaamteloos, voor niets terugdeinzend

¹⁰⁸ γυῖα τὰ

de ledematen

¹⁰⁹ προμάθεια ἢ

voorzichtigheid, voorkennis

¹¹⁰ ἀπόκειμαι

ver weg zijn

¹¹¹ κέρδος τό

winst, verlangen naar winst

¹¹² θηρεύω

najagen

¹¹³ ἀπρόσικτος

eindeloos, zonder iets te bereiken

¹¹⁴ ἔρως ὁ

liefde, verlangen

45 met vele daden in gedachte: want onze leden zijn geboeid
[60] in schaamteloze hoop: stromen van voorkennis liggen ver
weg. We moeten een maat van winsten najagen:
heftiger dan eindeloze liefde is de waanzin.